

SXEDIO.729

25.12.1963: Ο ΒΑΣΟΣ ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΣΑΜΨΩΝ ΜΕ ΟΠΛΑ ΚΑΙ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥΝ ΠΛΗΡΩΣ ΠΛΕΟΝ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΤΑ

Με την έναρξη των διακοινοτικών συγκρούσεων το Δεκέμβρη του **1963** ο Νίκος Σαμψών βρίσκεται με τις ομάδες του στην περιοχή της Ομορφίτας.

Σε αφήγηση του στη εφημερίδα του στις **22** Δεκεμβρίου **1964**, ένα χρόνο μετά, περιέγραψε στην εφημερίδα του, ΜΑΧΗ τις σκληρές μάχες στην περιοχή.

Πρόσθετε στο δεύτερο μέρος της αφήγησης του:

" Γύρω στις **5.45** το πρωί της ημέρας των Χριστουγέννων οι τούρκοι, παραβιάζοντας την εκεχειρία εξαπέλυσαν εναντίον μας την πιο τρομερή, μέχρι τη στιγμή εκείνη επίθεση τους. Τις θέσεις μας κτυπούσαν με όλα τα είδη των όπλων. Τα πολυβόλα των τούρκων έβαλλαν με θεριστικά πυρά. Οπλοβομβίδες έσκαγαν συνεχώς στην περιοχή γύρω από τις θέσεις μας. Οι κροταλισμοί των των όπλων, συνέθεταν μια απαίσια συμφωνία θανάτου. Ήταν Χριστούγεννα και οι τούρκοι έμοιαζαν να χαιρέτιζαν με τις θεριστικές τους βολές τη γέννηση του θεανθρώπου. Και μας κτυπούσαν ανηλεώς.

Οι τούρκοι ενέτειναν το ρυθμό των επιθέσεων τους. Η έλλειψη πυρομαχικών δεν μας επέτρεπε οποιανδήποτε σπατάλη. Ο Πάμπος Κακουλλής μετέφερε τις οδηγίες μου για οικονομία στα πυρομαχικά. Από τους τρεις ομαδάρχες έφθαναν κοντά του απεγνωσμένες εκκλήσεις για αποστολή πυρομαχικών.

Η κατάσταση χειροτέρευε συνεχώς. Πήρα και πάλι το Αρχηγείο. Τους ανέφερα για τη νέα παραβίαση της εκεχειρίας από τους τούρκους και τους ζήτησα να μου αποστείλουν επειγόντως πυρομαχικά και όπλα.

Η θέση μας είναι κρίσιμη, τους είπα. Δεν έχουμε σφαίρες, υπάρχει τρομερός κίνδυνος να χάσουμε τη μάχη της Ομορφίτας και κατ'επέκταση όλων των βορείων προαστείων. Μου υποσχέθηκαν να

εξετάσουν την αίτηση μου για αποστολή σφαιρών.

Στη συνέχεια πήρα στο τηλέφωνο την οικία του Λοΐζου Βόγια όπου φιλοξενείτο η σύζυγος μου Βέρα. Την παρακάλεσα να επικοινωνήσει με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, γιατί είχα προσπαθήσει δυο φορές, αλλά δεν μπορούσα και να εξηγήσει την κατάσταση στην Ομορφίτα και να ζητήσουν να μας αποσταλούν πυρομαχικά. Είπα στη σύζυγο μου να επικοινωνήσει με οποιονδήποτε παράγοντα και να εξηγήσει πως ήταν η κατάσταση.

Πραγματικά η σύζυγος μου πήρε στο τηλέφωνο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, ο οποίος επέδειξε πραγματικό ενδιαφέρον και υποσχέθηκε να πείσει να μας αποσταλούν πυρομαχικά.

Ο αγωνιστής γιατρός Βάσος Λυσσαρίδης, του οποίου η προσφορά στον αγώνα υπήρξε ανυπολόγιστη, μόλις πληροφορήθηκε την κατάσταση μας στην Ομορφίτα απέστειλε από τα δικά του υστερήματα όπλα και μερικές εκατοντάδες πυρομαχικά. Η προσφορά αυτή υπήρξε πολύτιμη και η εγνωμοσύνη μας θα είναι παντοτινή.

Στο μεταξύ η σύζυγος μου επικοινωνήσε επίσης με το Αρχηγείο και μίλησε μαζί τους ενώ τηλεφώνησα στον αγωνιστή Τάσσο Παπαδόπουλο, ο οποίος πραγματικά ενδιαφέρθηκε και όπως με πληροφόρησε αργότερα έκανε το παν για να πείσει τους αρμοδίους να αποστείλουν στα τμήματά μας όπλα και πυρομαχικά.

Στο μεταξύ μοιράσαμε τις σφαίρες και τα όπλα που μας απέστειλε ο Βάσος Λυσσαρίδης. Εξι από τους τραυματισθέντες κατά τη νυκτερινή καταδρομή της προηγούμενης ημέρας επέστρεψαν γύρω στις 7 το πρωί στο Ρέτζις. Η συγκίνηση μου ήταν απερίγραπτη για τα παιδιά αυτά. "Δεν είμαστε βαρειά τραυματισμένοι και φύγαμε από το Νοσοκομείο για να ρθούμε να συνεχίσουμε" μου είπαν.

Με τέτοιους μαχητές δεν χάννεται καμιά μάχη, σκέφτηκα.

Μέσα στη θύελλα των κροταλισμάτων των πολυβόλων οι τραυματίες προωθήθηκαν στην πρώτη γραμμή του πυρός. Μετά από λίγο μου τηλεφώνησε ο

Υπουργός Εργασίας Τάσος Παπαδόπουλος και με διαβεβαίωσε: "Φροντίζω Νίκο" μου είπε "για πυρομαχικά. Υπομονή, όλα θα πάνε καλά. Η σκέψη μου είναι μαζί σας, καλά Χριστούγεννα και καλή νίκη".

Στο μεταξύ στο γκαράζ του Λεφτή ο Σταύρος Χασάπης, ο Ομηρος Δημητρίου και ο Ιερομόναχος Κυπριανός χαλούσαν τον κόσμο για να εξασφαλίσουν πυρομαχικά για να μας ενισχύσουν. Ο Λεφτής απο τους Μύλους του Σεβέρη μου τηλεφωνούσε συνεχώς και μου διεκτραγωδούσε τη δική του κατάσταση στο Μιντζέλι. Και αυτού η θέση ήταν τραγική. Ήταν απογοητευμένος και αμυνόταν χωρίς ελπίδα αποστολής πυρομαχικών και ενισχύσεων.

Οι σφαίρες των τουρκικών πολυβόλων κτυπούσαν αλύπητα τις θέσεις μας με συνεχώς επαυξημένη ένταση.

Ο Χαράλαμπος Ευσταθίου με τυφέκιο κτύπησε και σκότωσε τον πολυβολητή του τουρκικού φυλακίου που βρισκόταν στα ψηλά ντεπόζιτα ενός εργοστασίου. Το τουρκικό αυτό πολυβόλο πραγματικά θέρριζε τις θέσεις μας. Η επιτυχία αυτή στέρησε τους τούρκους από ένα πραγματικά τρομερό όπλο.

Από τη στιγμή εκείνη το τουρκικό πολυβόλο σίγησε για πάντα.

Ενώ οι τούρκοι συνέχιζαν να βάλλουν εναντίον μας μανιασμένα ο Πολυβίου και ο Κίτσιος με ειδοποίησαν ότι μικρή ένοπλη ομάδα κινείτο δεξιά μας από οικία, σε οικία. Η κίνηση της ομάδας αυτής ήταν στην περιοχή του δρόμου του Βορείου Πόλου. Διέταξα να βάλλει το μπρεν. Τους κτύπησε με θερστικά πυρά και η ομάδα κατηλώθηκε. Ευτυχώς η ομάδα δεν είχε θύματα γιατί επρόκειτο για την ομάδα του Πάμπου Γεωργιάδη, η οποία κινείτο προς τις θέσεις μας για να μας ενισχύσει. Δεν μας είχαν ειδοποιήσει όμως και γι αυτό η παρεξήγηση. Τελικά η ομάδα προωθήθηκε και ενώθηκε με τον Πραξή Βογαζιανό.

Ο Βογαζιανός με πληροφόρησε ότι είχε τραυματισθεί ο Ανδρέας Νικολάου από την Αγλαντζιά. Ο Νικόλαου είχε τραυματισθεί κρίσιμα στην κεφαλή

από σφαίρα πολυβόλου. Εκεί που βρισκόταν απλωμένος ο τραυματίας ήταν πολύ επικίνδυνα. Βαλλόταν με θεριστικά πυρά και ήταν προβληματική, αν όχι αδύνατη η μετακίνηση του.

Τότε όρμησε μέσα στον καταιγισμό των τουρκικών πυρών ο αστυνομικός Λοχίας Καζαμίας και με την κάλυψη του Αυγουστή Ευσταθίου, του Νίκου Σοφοκλέους και του Ανδρέα Κόκκινου Τζίντζερ κατόρθωσε να τον μετακινήσει στα μετόπισθεν. Δυστυχώς όμως ο ήρωας Ανδρέας Νικολάου, παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των γιατρών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας υπέκυψε στα τραύματά του. Ο ήρωας Νικολάου άφησε πίσω του σύζυγο και τρία ανήλικα παιδιά.

Ο χρόνος περνούσε και η θέση μας εξακολουθούσε να είναι κρίσιμη. Την εικοσαμελή ομάδα του Κορνήλιου, η οποία έσπευσε κοντά μας απέστειλα στις θέσεις του Βογαζιανού και του Νικήτα. Παρ' όλον ότι η διμοιρία αυτή είχε περί τα δώδεκα κυνηγετικά τυφέκια, επέδειξε αξιοθαύμαστη δράση. Το μπρεν του Κορνήλιου το κράτησα στο Ρέτζις και οχυρώσαμε νέα θέση με κατεύθυνση της μακρυνές κατοικίες στην περιοχή Ομορφίτας προς τις Χαμίτ Μάνδρες.

Ο Ομηρος Δημητρίου, μαζί με τους άλλους στο Γκαράζ του Λεφτή και τον Ανδρέα Κυριάκου Σπέσιαλ, έκαναν χρυσές δουλειές. Πήγαν στο Αρχηγείο της αστυνομίας στην Αθαλάσσα και συνάντησαν τον αξιωματικό Φυλακτή Αριστοκλέους, ο οποίος άνοιξε τις αποθήκες των πυρομαχικών της Αστυνομίας. Έδωσε στον Ομηρο Δημητρίου πάνω από πέντε χιλιάδες σφαίρες του μπρεν και αρκετές χιλιάδες σφαίρες αυτομάτων όπλων και τυφεκίων όπως επίσης και κανούργια οπλοπολυβόλα τύπου στέρλιγκαν και περί τις εκατό χειροβομβίδες τύπου μιλς.

Μου τα παρέδωσε ο Ομηρος Δημητρίου και ο Σταύρος Χασάπης στις **10.30** την ημέρα των Χριστουγέννων.

Μόλις παρέλαβα τα όπλα κτύπησε το τηλέφωνο.

Ήταν από το Αρχηγείο, το οποίο με πληροφορούσε ότι μου απέστειλλε περί τις χίλιες πεντακόσιες σφαίρες, διαφόρων τύπων και δυο αντιαρματικά Μπαζούκας, για να κτυπήσουμε τις Μάντρες των βοσκών, οι οποίες ήσαν απόρθητες. Ευχαρίστησα θερμά. Σε ένα τέταρτο της ώρας έφθασαν πραγματικά οι σφαίρες αλλά όχι και τα Μπαζούκας.

Οι τούρκοι εξακολουθούσαν να μας κτυπούν με διασταυρούμενα πυρά. Εστειλα τα πρώτα πυρομαχικά στον προορισμό τους και διέταξα άμεση επίθεση της ομάδας του Βογαζιανού για να καταλάβει μια ψηλή οικία με κίτρινα παράθυρα, ώστε να αποκόπτονταν οι τούρκοι στα δυο, με σίγουρη πλέον τη νίκη μας.

Στο μεταξύ άρχισαν να φθάνουν οι μπουλτόζες και τα φορητά αυτοκίνητα που είχα ζητήσει περί των **8,45** πρωϊνήν από τον Αχιλλέα Κίμακλίου. Τα τρία φορητά αυτοκίνητα που ζήτησα έπρεπε να ήσαν με κρίκο και να να είναι γεμάτα με σακούλες από άμμο. Οι Καϊμακλιώτες εργάστηκαν πυρετωδώς στο χώρο του σωματείου Αχιλλέας και μέσα σε δυο ώρες ετοίμασαν τα πάντα.

Την ιδέα των φορητών είχε ο Ανδρέας Πολυβίου.

Η Ομάδα του Βογαζιανού, καλυπτόμενη από τα πυρά όλων των μαχομένων, όρμησε μέσα στη φωτιά για τον αντικειμενικό στόχο. Ενώ όμως τα τρομερά εύστοχα πυρά μας εξανάγκασαν προς στιγμή τα τουρκικά πολυβολεία να σιγήσουν, ριπές αυτομάτων όπλων καθήλωσαν την ομάδα. Οι άνδρες του προσπαθούσαν να καλυφθούν μέσα στο δρόμο, ο οποίος δεν πρόσφερε καμιά κάλυψη. Κανένας δεν μπορούσε να αντιληφθεί από πού βαλλόταν η ομάδα με αυτόματα όπλα.

Ενώ ετοιμαζόμουν να διατάξω οπισθοχώρηση για να γλυτώσει η καθηλωθείσα ομάδα, ο **17**χρονος Φρίξος Γεωργίου, χειριστής του μπρεν, άρχισε να βάλλει με το πολυβόλο του προς την κατεύθυνση της φυλλωσιάς δενδροστοιχίας ευκαλύπτων, η οποία βρισκόταν πλησίον της σιδηροδρομικής γραμμής. Εκεί είναι φώναζε ο Φρίξος και πολυβολούσε συνέχεια. Σε λίγο

τρία πτώματα τούρκων έπεσαν στο έδαφος. Η ομάδα του Βογαζιανού κατόρθωσε να προχωρήσει και κατέλαβε το σπίτι με τα κίτρινα παράθυρα, ενώ οι τούρκοι μόλις βρέθηκαν αντιμέτωποι με τους καταδρομείς της ομάδας μάταια προσπάθησαν να αντισταθούν και να ανακόψουν τη θυελλώδη εξόρμηση.

Αντιλήφθηκαν το μάταιο της αντίστασης τους και για μια ακόμη φορά τράπηκαν σε άτακτη φυγή. Η νίκη άρχισε και πάλι να στέφει τα όπλα μας. Μπροστά στη δική μας ορμητικότητα οι τούρκοι έχασαν πια το παιχνίδι γιατί πετύχαμε να τους κόψουμε στα δυο και να δημιουργήσουμε σφήνα μέσα στις γραμμές τους.

Το σπίτι με τα κίτρινα παράθυρα γινόταν πλέον δικό μας ορμητήριο απ όπου επεκτάθηκε η δράση μας στις γύρω οχυρωμένες τουρκικές θέσεις σχεδόν χωρίς σοβαρή αντίσταση. Οι τούρκοι έτρεχαν πανικόβλητοι.

Οι τούρκοι είχαν δημιουργήσει μεγάλες τρύπες στους εσωτερικούς τοίχους των σπιτιών, ώστε όλα τα τουρκικά σπίτια να συγκοινωνούν μεταξύ τους χωρίς να χρειάζεται κάποιος να βγει στο δρόμο. Αυτό υπήρξε πραγματικά σωτήριο για τους τούρκους, η καταδίωξη των οποίων, ωστόσο, μέσα στους δαιδαλώδεις διαδρόμους ήταν πολύ δύσκολη.

Οι τούρκοι αφού εγκατέλειπαν τη μια θέση κατέληγαν στην άλλη και ενίσχυαν τους άλλους. Αλλά αυτό αποδείχθηκε δίκωπο μαχαίρι. Γιατί αυτοί που εγκατέλειπαν τις θέσεις τους μπροστά στην πίεση και τις θυελλώδεις εξορμήσεις των δυνάμεων μας, πανικόβλητοι, μετέδιδαν στους υπόλοιπους το φόβο και τον πανικό.

Σε ένα σπίτι βρήκαμε μια επιστολή του τοπικού ηγέτη που απευθυνόταν προς το Γενικό Αρχηγείο της ΤΜΤ. Την έγραφε ο τούρκος οπλοφόρος λίγο πριν οι άνδρες μας ανοίξουν οπή στη στέγη της οικίας. Την άφησε εκεί και έφυγε. Έγραφε:

"Προς το Αρχηγείο της ΤΜΤ, Λευκωσία. Η κατάσταση μας μετά τις σφοδρές επιθέσεις των γκριαούρηδων κρίνεται τραγική. Ο Σαμψών επιτίθεται με χιλιάδες τακτικού ελληνικού στρατού (γκριαούρ

ασκερί), η αντίσταση μας κάμπτεται συνεχώς από την τρομερή υπεροχή τους. Εφθασε, κατά τη γνώμη μας η στιγμή όπως ριφθεί στη μάχη της Ομορφίτας το σύνταγμα του ένδοξου τουρκικού στρατού (εννοούσε την ΤΟΥΡΔΥΚ). Εάν δεν γίνει αυτό γρήγορα, θα εκκενώσουμε και εγκαταλείψουμε την Ομορφίτα (Κουτσιούκ Καϊμακλί).

Η επιστολή αυτή μιλά από μόνη της για τον τρόπο και τον πανικό των τούρκων στην Ομορφίτα. Οι ληστοσυμμορίτες της ΤΜΤ, για να δικαιολογήσουν την ήττα τους στη μαρτυρική Ομορφίτα, ψεύδονταν προς την ηγεσία της οργάνωσης τους ότι στις επιθέσεις των δυνάμεων μας στο προάστειο, λάμβαναν μέρος και χιλιάδες στρατιώτες του τακτικού ελληνικού στρατού. Άλλη εξήγηση η οποία μπορεί να δοθεί για το περιεχόμενο της επιστολής είναι η ακόλουθη: Οι θυελλώδεις επιθέσεις των ανδρών μου στην Ομορφίτα, οι οποίες έγιναν σύμφωνα με τους στρατιωτικούς κανόνες και την τακτική του πολέμου, χάρη στην εκπαίδευση μας, ως καταδρομέων, δεν μπορούσαν να εξηγηθούν από τα πτωχά μυαλά των τούρκων ως προερχόμενες από τους απειροπόλεμους ελληνοκυπρίους και η αποτελεσματικότητα των επιθέσεων αυτών τους έκανε να πιστεύουν ότι ο τακτικός ελληνικός στρατός διεξήγαγε στην Ομορφίτα τις εκκαθαριστικές εκείνες επιχειρήσεις".

Η μια επίθεση διαδεχόταν την άλλη. Και οι δυνάμεις του Νίκου Σαμψών συνέχιζαν να προελαύνουν στα ενδότερα της Ομορφίτας.

Ο Νίκος Σαμψών ήταν σίγουρος ότι οι δυνάμεις του σε λίγο θα απελευθέρωναν ολόκληρη την περιοχή από τους ένοπλους τουρκοκύπριους και άρχισε να βλέπει πιο βαθειά: Την προέλαση μέχρι την καρδιά της τουρκικής ανταρσίας και τη συντριβή της, σε σημείο, που να μη μπορεί πλέον να σηκώσει κεφάλι.

Η επικείμενη συντριπτική νίκη των δυνάμεων του Σαμψών, και των άλλων που αγωνίζονταν σε άλλα σημεία της πρόχειρης γραμμής αντιπαράταξης, όπως αστυνομικών, ανδρών του Βάσου Λυσσαρίδη, και της

Ενωσης Αγωνιστών, άρχισε να διαφαίνεται καθώς σε υποστήριξη του Σαμψών, απεστάλησαν τα τεθωρακισμένα της εποχής: Τρεις θωρακισμένες μπουλτόζες και τρία φορτηγά αυτοκίνητα, που είχαν μεταβληθεί, με σακούλες από άμμο, σε κινητά πολυβολεία.

Με τη διαφορά όμως ότι τα αυτοκίνητα-πολυβολεία έπρεπε να κινούνται με την πισινή ταχύτητα, ώστε να μη εκτίθενται στα εχθρικά πυρά, οι οδηγοί τους.

Όπως απαιτούσε η τακτική του πολέμου, πίσω από τα φορτηγά και θωρακισμένες μπουλτόζες, έπρεπε να ακολουθούν ομάδες ενόπλων, για να εκκαθαρίζουν τις καταλαμβανόμενες θέσεις.

Διαθέσιμοι άνδρες όμως δεν υπήρχαν, όχι μόνο για να ακολουθούν τα θωρακισμένα αλλά και για να επανδρώσουν τις οχυρωμένες θέσεις, πάνω στα φορτηγά-πολυβολεία.

Η μόνη πρακτική λύση για τον Σαμψών ήταν να ανακαλέσει άνδρες από όλες τις μαχόμενες ομάδες.

Εστειλε αγγελιαφόρο, ο οποίος μετέφερε τη διαταγή του προς όλες τις ομάδες. Σε σύντομο χρονικό διάστημα τα πάντα ήσαν έτοιμα για να εξαπολυθεί γενική επίθεση.

Σε όλες τις δυνάμεις απεστάλη η πιο κάτω διαταγή:

"Την **11.15** εξαπολύομεν γενικήν επίθεσιν δια την απελευθέρωσιν της Ομορφίτας. Απάσαι οι ομάδες θα κινούνται με αστραπιαία άλματα και θα καταλαμβάνουν τα έναντι αυτών ευρισκόμενα τουρκικά φυλάκια, οχυρωμένας θέσεις του εχθρού και όλας τας τουρκικάς κατοικίας. Πάσα αντίστασις του εχθρού θα συντριβεται δια των ενδόξων όπλων μας. Αδέλφια εμπρός, έφθασεν η ώρα της τελικής νίκης. Ο θεός βοηθός όλων μας".

Προσθέτει ο Σαμψών:

"Το σύνθημα για την εξαπόλυση της γενικής επίθεσης έδωσε μια ριπή από το πολυβόλο του Ανδρέα

Πολυβίου. Ήταν η 11.15 πρωινή της ημέρας των Χριστουγέννων. Πρώτες ξεκίνησαν οι τρεις μπουλιόζες, με υψωμένες τις αρπάγες τους. Σιγά, σιγά κάλυπταν την απόσταση που τις χώριζαν από τις οχυρωμένες τουρκικές θέσεις. Πίσω από τις μπουλιόζες ακολουθούσαν άνδρες με το δάκτυλο στη σκανδάλη. Ελάχιστα πιο πίσω ακολουθούσαν τα φορητά αυτοκίνητα, τα οποία πήγαιναν με πισινή ταχύτητα, ώστε οι οχυρωμένες θέσεις με σακκούλες από άμμο να βρίσκονται αντιμέτωπες με τον εχθρό και να προστατεύονται οι οδηγοί από τις τουρκικές σφαίρες. Από τις θέσεις μας, όλοι εξαπολύσαμε ισχυρό φράγμα πυρός για να καλύψουμε την επίθεση. Ήταν κάτι το ασύλληπτο. Κάτι που ξεπερνούσε την ανθρώπινη φαντασία. Οι τρομοκράτες απάντησαν σχεδόν αμέσως με ισχυρά πυρά. Οι σφαίρες των πολυβόλων, των τυφεκίων, των αυτομάτων, των οπλοπολυβόλων και των κυνηγετικών έδιδαν την εντύπωση ότι γινόταν χαλασμός κόσμου. Από την άλλη οι εκρήξεις των χειροβομβίδων και των οπλοβομβίδων συντάραζαν εκ θεμελίων την Ομορφίτα και ακούονταν ευκρινώς σε ολόκληρη τη Λευκωσία.

Πήρα στο τηλέφωνο το Γεώργιο Ολύμπιο και του ανήγγειλα την έναρξη της γενικής επίθεσης των δυνάμεων μας. "Μας βάλουν", μου είπε ο Ολύμπιος "λυσσωδώς από τον αστυνομικό σταθμό". "Κρατάτε γερά αδέλφια", του απάντησα, "σε λίγες ώρες θα είστε και σεις ελεύθεροι, όπως όλη η περιοχή".

Θεώρησα καθήκον μου να ενημερώσω το Αρχηγείο ότι διέταξα γενική επίθεση:

"Αρχηγείον εκεί; Ομιλεί ο Σαμψών. Πριν από λίγα λεπτά εξαπέλυσα με όλα τα εις τη διάθεση μου μέσα γενική επίθεση, με αντικειμενικό σκοπό την κατάληψη ολόκληρης της Ομορφίτας και την εκκαθάριση της περιοχής από τους τρομοκράτες. Η επίθεση βρίσκεται σε εξέλιξη. Βαδίζομεν καλώς, θα σας πάρω αργότερα".

Στη συνέχεια πήρα στο τηλέφωνο τον Ταξίαρχο Γεώργιο Περίδη, τον άνθρωπο που βοήθησε όσον ελάχιστοι την Κύπρο και του ανέφερα για την επίθεση.

"Γιάσου μωρέ θηρίο" μου απάντησε ο Ταξίαρχος. "Μπουλτόζες για τάνκς, Αυτό θα το γράψω με χρυσά γράμματα. Ο,τι δυσκολία έχεις μη διστάσεις να με παίρνεις. Η Παναγιά μαζί σας".

Σε λίγο με ζήτησε στο τηλέφωνο ο διοικητής της ΕΛΔΥΚ συνταγματάρχης Τζουβελέκης. Και ο αξιωματικός αυτός πρόσφερε πάρα πολλά στον αγώνα της Κύπρου. Του ανέφερα σε συντομία για την επίθεση. Ήταν κατενθουσιασμένος και φώναξε στο τηλέφωνο: "Α τους άτιμους να μας πουν ότι φοβόσυνα να πας στην Ομορφίτα.

Στο μεταξύ οι συγκρούσεις έπαιρναν τιτάνια μορφή. Οι ολιγάριθμοι καταδρομείς μου συνέτριβαν κάθε αντίσταση του εχθρού. Πήρα το οπλοπολυβόλο μου και πήγα στην πρώτη γραμμή. Οι σφαίρες έπεφταν κατά χιλιάδες. Οι χειροβομβίδες έδιναν το τελειωτικό εκκαθαριστικό πλήγμα σε κάθε τουρκικό φυλάκιο. Σε μια περίπτωση, οι δυο από τις τρεις μπουλτόζες έπεσαν σε ένα καλά οχυρωμένο τουρκικό σπίτι, το οποίο ήταν κατασκευασμένο από πλινθάρια. Μέσα στο σπίτι-φυλάκιο οι τούρκοι αμύνονταν πραγματικά λυσσωδώς. Οι μπουλτόζες όμως το ισοπέδωσαν και κάτω από τα ερείπια του τάφηκε και η τρομοκρατία στην περιοχή της Ομορφίτας.

Οι θρήνοι και οι οδυρμοί αναμειγνύονταν με τα κραταλίσματα των πολυβόλων και τις εκρήξεις των χειροβομβίδων. Οι επιθέσεις των απελευθερωτών της Ομορφίτας συνεχίζονταν με αυξανόμενο συνεχώς ρυθμό και ένταση.

Τα φορητά αυτοκίνητα έφθασαν στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου της Ομορφίτας. Οι τούρκοι λυσσωδώς αντιστάθηκαν στην περιοχή αυτή για δεκαπέντε περίπου λεπτά.

Οι άνδρες του τμήματος μας, το οποίο βρισκόταν στα τρία φορητά αυτοκίνητα, αναπήδησαν από τις θέσεις τους, όρμησαν ακάθεκτοι σαν σίφουνες εναντίον των τρομοκρατών, οι οποίοι έλεγχαν το τετράγωνο της περιοχής της εκκλησίας του Αγίου Δημητρίου. Η ομάδα του Νικήτα προχωρούσε

παράλληλα, από δεξιά και σάρωνε στο πέρασμά της κάθε αντίσταση ενώ οι ομάδες των Κακουλλή Βογαζιανού και Πάμπου Γεωργίου εκκαθάριζαν με ταχύ ρυθμό και υπεράνθρωπη προσπάθεια το κέντρο της Ομορφίτας. Η σύγκρουση στη μικρή πλατεία κοντά στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου πήρε όψη δραματική.

Οι τρομοκράτες οχυρωμένοι στα σπίτια τους έβαλλαν εναντίον μας από τα παράθυρα, από πολυβολεία, από τρύπες που είχαν διανοίξει στους τοίχους, από τις πόρτες και από τις στέγες των σπιτιών.

Σε λίγο οι απελευθερωτές της Ομοφίτας κατέλαβαν το σπίτι του τούρκου Μουκτάρη της Ομοφίτας. Με τα τσεκούρια μας παραβιάσαμε τις πόρτες και μπήκαμε μέσα.

Η σύγκρουση ήταν πλέον προβληματική για τους τούρκους,

οι οποίοι έχασαν όλες τις μάχες που έγιναν. Ωστόσο κρατούσαν ακόμη αρκετά οχυρά και στους δαιδαλώδεις δρόμους της Ομοφίτας διεξήγοντο αληθινές οδομαχίες. Μέσα στην οικία του τούρκου κοινοτάρχη βρήκαμε χιλιάδες σφαίρες μέσα σε κάσες που απ έξω υπήρχε η επιγραφή "γεωργικά φάρμακα". Οι άνδρες μου κυνηγούσαν παντού τους στασιαστές.

Στο μεταξύ ο Πολυβίου επεσήμανε αριθμό 20 περίπου φορτηγών και επιβατικών αυτοκινήτων, τα οποία κινούνται από την Ομοφίτα προς το τουρκικό χωριό Χαμίτ Μάνδρες.

Ο Πολυβίου επικοινωνήσε μαζί μου και με ρώτησε αν έπρεπε να κτυπήσει την αυτοκινητοπομπή των τούρκων. Διέταξα να κτυπήσει μεθεριστικά πυρά τα τουρκικά οχήματα με τα δυο πολυβόλα του Ρέτζις.

Τα πολυβόλα πέτυχαν διάνα. Οι πολυβολητές πέτυχαν τους στόχους τους.

Βρίσκονταν σε απόσταση χιλίων περίπου μέτρων. Ο Ανδρέας Πολυβίου παρακολουθούσε με τα κυάλια την αυτοκινητοπομπή. Μόλις ανοίχθηκε πυρ με τα πολυβόλα ο διέκρινε άνδρες να πηδούν από τα αυτοκίνητα και να τρέχουν να διασωθούν μέσα στους αγρούς. Υστερα τα

αυτοκίνητα άλλαξαν πορεία και άρχισαν να απομακρύνονται με τα πολυβόλα μας να τα καταδιώκουν.

Στο μεταξύ διακόπηκε, λόγω βλάβης, η τηλεφωνική μας επαφή με το Ρέτζις. Εστειλα αγγελιαφόρο στον Αχιλλέα για να φροντίσουν μέσω της ΣΥΤΑ να διορθωθούν.

Στο διαστημα αυτό όμως φαίνεται ότι με κάλεσαν από το Αρχηγείο και δεν μπόρεσαν να επικοινωνήσουν μαζί μου. Γι αυτό βγήκε και το συμπέρασμα ότι οι τούρκοι μας περιέζωσαν. Επίσης είχε αποκοπεί το τηλέφωνο του Ολύμπιου, ο οποίος κρατούσε τη διμοιρία του στον Αγιο Δημητριάνο, ακριβώς απέναντι από τον αστυνομικό σταθμό Ομορφίτας, ο οποίος ελεγχόταν από τους τούρκους. Κάθε επικοινωνία μαζί του ήταν αδύνατη.

Τότε συνέβη το εξής περιστατικό, το οποίο έμαθα την επομένη από τη σύζυγο μου. Κάποιος από το Αρχηγείο την ζήτησε στο τηλέφωνο στην οικία του Λοΐζου Βόγια όπου φιλοξενείτο και της είπε τα ακόλουθα:

"Θάρρος και κουράγιο κυρία Σαμψών, ο άνδρας σου δυστυχώς φονεύθηκε από τους τούρκους. Πρέπει να είσαι περήφανη διότι παρ όλον ότι αποκλείστηκε, πολέμησε παλληκαρίσια και έπεσε ένδοξα.

Αντιλαμβάνεστε ποιες σκηνές διαδραματίστηκαν στο σπίτι του Λοΐζου Βόγια. Η πενθερά μου λυποθύμησε και η σύζυγος μου έξαλλη να τρέχει προς το νοσοκομείο. Η οικογένεια του Λοΐζου Βόγια να προσπαθούσε να φέρει στις αισθήσεις της την πενθερά μου και να προσπαθεί αργότερα να την πείσει ότι ίσως είναι λάθος. Η σύζυγος μου έφθασε στο νοσοκομείο όπου βρήκε τον πενθερό μου, Δημήτρη Φεσσά, διευθυντή του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας.

"Πού τον έχετε τον Νίκο" ρωτούσε τον πατέρα της. "Μα τι συμβαίνει κόρη μου", ρώτησε με τη σειρά του ο πενθερός μου, Κλαίοντας και οδυρόμενη η σύζυγος μου, του είπε για το τηλεφώνημα. "Μη πιστεύετε τίποτα", τη διαβεβαίωσε ο πατέρας της. Δεν

έφεραν εδώ το Νίκο, άρα είναι καλά. Ωστόσο η σύζυγος μου δεν πίστεψε κι εδώ άρχισε το μεγάλο δράμα της. Γύριζε έξαλλη στις διάφορες κλινικές και ρωτούσε, για να πληροφορηθεί για μένα. Νόμιζε ότι όλοι της κρύβανε την αλήθεια. Τελικά η δυστυχημένη κατέληξε και πάλι στην οικία του Λοΐζου Βόγια, όπου ο τελευταίος την έπεισε ότι πιθανόν να είχε λάθος το Αρχηγείο. Ο πενθερός μου ευθύς, ως η σύζυγος μου έφυγε, έστειλε νοσοκομειακό αυτοκίνητο στο Ρέτζις με εντολή στον οδηγό να πληροφορηθεί για τήν τύχη μου. Οι νοσοκόμοι μου εξήγησαν ότι διαθόθηκε στη Λευκωσία ότι σκοτώθηκα.

- Πέστε σε όλους ότι είμαι καλά και ότι νικούμε κατά κράτος είπα στους νοσοκόμους.

Τη στιγμή εκείνη έφθασε και το συνεργείο της ΣΥΤΑ. Οι άνδρες του συνεργείου, με πραγματική αυταπάρηση εργάστηκαν πυρετωδώς και σύντομα τα δυο τηλέφωνα μας λειτουργούσαν και πάλι.

Γενικά οι υπάλληλοι της ΣΥΤΑ πρόσφεραν ανυπολόγιστες υπηρεσίες στις μαχόμενες δυνάμεις. Εσπευδαν με κίνδυνο της ζωής τους, παντού, όπου καλούνταν και πρόσφεραν τις πολύτιμες υπηρεσίες τους, αφηψούντες τις τουρκικές σφαίρες. Ευθύς μόλις λειτούργησαν τα τηλέφωνα, τηλεφώνησα στη σύζυγο μου. Απάντησε ο κ. Βόγιας, ο οποίος πραγματικά έκανε σαν μικρό παιδί από τη χάρα του μόλις άκουσε τη φωνή μου. Τον άκουσα να φωνάζει: "Τρεξε Βέρα, σε ζητά στο τηλέφωνο ο άνδρας σου".

Με κλάματα η σύζυγός μου με ρωτούσε αν είμαι καλά. "Πίστεψες και συ της είπα ότι σκοτώθηκα"; Πού να ήξερα τι τράβηξε η καυμένη.

Στο μεταξύ οι συγκρούσεις στην καρδιά της Ομορφίτας συνεχιζόντουσαν με συνεχείς επιθέσεις των δυνάμεων μας, οι οποίες κέρδιζαν σπιθαμή προς σπιθαμή την αιματόβρεκτη αυτή περιοχή.

Οι τρομοκράτες κατά την πρώτη μεταμεσημβρινή εξαπέλυσαν νέα λυσσώδη αντεπίθεση. Η αντεπίθεση αυτή ήταν πραγματικά μανιασμένη. Οι τούρκοι έπαιζαν το τελευταίο τους χαρτί στην Ομορφίτα. Εβλεπαν ότι

έχανναν εντελώς την Ομορφίτα η οποία ήταν το πιο ισχυρό προπύργιο της ανταρσίας τους. Αξιοσημειώσεως είναι ότι η Ομορφίτα είχε περί τις επτά χιλιάδες τούρκους κατοίκους, σε αντίθεση με χίλιους περίπου έλληνες. Οι τούρκοι μετέφεραν ενισχύσεις στην Ομορφίτα και η αντεπίθεση τους έγινε με ανανεωμένες δυνάμεις.

Η εκδήλωση της τουρκικής αντεπίθεσης, η οποία γινόταν την πρώτη μεταμεσημβρινή της ημέρας των Χριστουγέννων έδωσε στα τμήματά μας την ευκαιρία να γράψουν νέες σελίδες δόξης και ηρωϊσμού. Οι καταδρομείς μου δεν πτοήθηκαν καθόλου. Είχαμε τη στιγμή εκείνη χιλιάδες σφαίρες που πήραμε από τους τούρκους. Ο αγωνιστής της ΕΟΚΑ Μελής Δημητρίου έτρεψε σε φυγή μια ολόκληρη ομάδα επιτιθεμένων τούρκων. Στην επίθεση απαντήσαμε πρώτα με αληθινό φράγμα πυρός.

Επίσης οι αμερικανικές χειροβομβίδες που είχαν εγκαταλείψει οι τροκοκράτες και οι χειροβομβίδες μιλς, που μας έστειλε ο Φυλακτής Αριστοκλέους, έκαναν την καλύτερη δουλειά για την αναχαίτιση της τουρκικής αντεπίθεσης.

Οι πολεμιστές πραγματικά δεν δυσκολεύθηκαν να ανακόψουν την τουρκική αντεπίθεση. Τότε διέταξα τις μπουλτόζες να κινηθούν εναντίον του εχθρού. Δυο ομάδες υπό τους Βογαζιανό και Κακουλλή κατόρθωσαν να περάσουν πίσω από τον εχθρό χρησιμοποιώντας τρύπες που είχαν ανοίξει οι τούρκοι στους τοίχους των οικιών που γειτνίαζαν.

Οι δυο αυτές ομάδες των καταδρομέων μου στην ουσία με την κίνηση τους εκείνη έθεσαν τους επιτιθέμενους τούρκους εντός ημικυκλίου. Η δική μας αντεπίθεση ήταν άνευ προηγουμένου θυελλώδης και άγρια. Οι τούρκοι ευθύς μόλις εκδηλώσαμε τη νέα και πραγματικά τελική αντεπίθεση μας, αντιλήφθηκαν ότι βρίσκονταν μεταξύ διασταυρούμενων πυρών και ημικυκλίου, που συνεχώς θα έκλεινε μέχρι την οριστική εξόντωση του τελευταίου από αυτούς.

Τα πυρά μας συνέθεταν τη στιγμή εκείνη τη συμφωνία της πιο μεγαλειώδους νίκης του αληθινού

θριάμβου των ελληνικών όπλων: Της νίκης που σήμαινε ότι οι τούρκοι πιεζόμενοι πλέον από τις δυνάμεις μας και μη έχοντας οποιοδήποτε έρεισμα στην Ομορφίτα θα έπαυαν να πιέζουν και να απειλούν σοβαρά τα αποκλεισμένα τμήματα μας που μάχονταν στη Νεάπολη και Τράχωνα. Διότι αν οι τούρκοι νικούσαν στην Ομορφίτα, όλοι οι μαχητές και ο απλός κόσμος στον Τράχωνα και τη Νεάπολη θα κινδύνευαν. Γι αυτό η νίκη μας στην Ομορφίτα έπαιρνε τεράστια σημασία και αξία. Νίκη στην Ομορφίτα και εκκαθάριση της περιοχής αυτής από τους τούρκους σήμαινε νίκη στη Νεάπολη και τον Τράχωνα.

Οι ευρισκόμενοι μέσα στο ημικύκλιο τούρκοι βαλλόμενοι από όλες τις πλευρές άρχισαν να υποχωρούν. Η άτακτη υποχώρηση τους γινόταν προς δυο κατευθύνσεις: Τις Χαμίτ Μάνδρες και την περιοχή της Πύλης Κυρηνείας.

Ο σύλλογος Σκουτάρ καταλήφθηκε ύστερα από σφοδρές συγκρούσεις και θυελλώδεις επιθέσεις των δυνάμεων μας. Οι τούρκοι, όταν έχασαν και τον Σκουτάρ, δεν μπορούσαν πλέον να ελέγχουν το "Μπαϊ Πας" του Βορείου Πόλου, και, κατά συνέπεια, έχαναν και τον έλεγχο προς την περιοχή Τράχωνα. Ο τουρκικός σύλλογος Σκουτάρ, είχε δυο πολυβόλα μπρεν ένα βαρύ πολυβόλο αμερικανικής προέλευσης τύπου μπράουνινγκ και ένα βαρύ γερμανικό πολυβόλο τύπου τουρτούρα, πέραν των ελαφρών οπλοπολυβόλων και τυφεκίων.

Στην πλατεία, μπροστά από τον περίβολο της εκκλησίας, υψώσαμε την ελληνική σημαία. Σε λίγο καταλάβαμε και το σωματείο των τούρκων που βρισκόταν λίγο πιο κάτω από την εκκλησία. Η τουρκική σημαία που κυμάτιζε στον ιστό του αρχηγείου της ΤΜΤ στην Ομορφίτα κατεβιβάσθη και μου παραδόθηκε. Στη θέση της υψώθηκε η γαλανόλευκη, η οποία περήφανα κυμάτιζε και στη θωριά της έκρυβε όλους εκείνους τους ήρωες που αγωνίστηκαν και εξακολουθούσαν να αγωνίζονται για το μεγαλείο της ελληνικής φυλής και τη δόξα των όπλων και των ιερών μας.

Πλησιάζαμε προς τους ελεύθερους πολιορκημένους της ηρωϊκής δημοιρίας του Γεωργίου

Ολύμπιου. Από κάποιο σπίτι τηλεφώνησα στον Ολύμπιο. Είχε κι αυτού διορθωθεί η γραμμή. Τον πληροφόρησα ότι μας χώριζε απόσταση μόνο πενήντα μέτρων και τον παρακάλεσα να σταματήσει τα πυρά του, διότι υπήρχε πιθανότητα να βληθούν οι δικές μας ομάδες, οι οποίες κατευθύνονταν προς αυτόν από διάφορες κατευθύνσεις απελευθερώνοντας την ηρωϊκή Ομορφίτα.

Ο Ολύμπιος με πληροφόρησε ότι οι τούρκοι εγκαταλείπουν βιαστικά την περιοχή.

- Μας βάλλουν όμως από τον αστυνομικό σταθμό και το τουρκικό σχολείο. Τα πυρά τους είναι πυκνά, αλλά καμιά κίνηση δεν πραγματοποιούν εναντίον μας. Να, τώρα εκδηλώνουν πυρά και από τις τουρκικές οικίες απέναντι μας. - Είναι φαίνεται οι τελευταίοι τούρκοι οι οποίοι οπισθοχωρούν. Εφθασαν κοντά σου και σε κτυπούν για να ανοίξουν διάδρομο για να φύγουν. Βάρα τους και σε με όλες σου τις δυνάμεις.

- Να κτυπήσω είναι καλή ιδέα. Ελα, όμως, που έχω μόνο καμιά τριανταριά σφαίρες για το μπρεν μου.

Στο μεταξύ η ομάδα του Βογαζιανού εισερχόταν αυτή τη στιγμή μέσα στην οικία του κ. Βενιζέλου. Με ειδοποίησε μάλιστα ότι η κυρία Βενιζέλου και η κόρη τους, η ενδεκάχρονη Μαρία, ήταν σοβαρά τραυματισμένες. Εσπευσα επί τόπου. Το σπίτι τους ήταν διάτρητο από τουρκικές σφαίρες. Οι τουρκικές σφαίρες έφθαναν ακόμη κοντά μας. Ήσαν αραιές, αλλά επικίνδυνες. Με χίλιους κινδύνους οδηγήσαμε τις τραυματισμένες μακριά από το πεδίο της μάχης και τελικά τις απέστειλα στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Η ενδεκάχρονη μαθητριά, όμως, υπέκυψε στα τραύματά της, ενώ μεταφερόταν στο Νοσοκομείο. Η μητέρα της τα κατάφερε και διασώθηκε χάρη στις άοκνες προσπάθειες των γιατρών και στην έγκαιρη μεταφορά της. Εάν καθυστερούσαμε ακόμα λίγο την απελευθέρωση της οικίας τους, σίγουρα θα κινδύνευε και η κυρία Βενιζέλου.

Τώρα πλέον υπήρχαν σε ολόκληρη την Ομορφίτα δυο μόνο εστίες αντίστασης, καλά οργανωμένες. Ο

αστυνομικός σταθμός και το τουρκικό σχολείο. Έτσι ο Πάμπος Κακουλλής με την ομάδα του ύστερα από σχετική εντολή μου, άλλαξε κατεύθυνση και έφθασε μπροστά από το τουρκικό σχολείο. Η Ομορφίτα βρισκόταν πλήρως στα χέρια μας. Ο Ολύμπιος και η διμοιρία του ήταν ελεύθεροι. Διέταξα τη διμοιρία του Κορνήλιου να παραμείνει μαζί με τον Ολύμπιο και να οργανώσουν την περιοχή του Θρησκευτικού συλλόγου Άγιος Δημητριάδος.